

Název: Zeměpis I. v kostce
 Autor: Karel Kašparovsky
 Stránkový rozsah: 152 stran
 Vydání: 1. vydání, Praha 2009
 ISBN: 978-80-253-0586-7

Národní p.	humanistický p.	globální p.
		Celosvětovým problémem je znečišťování oceánů a moří odpadními látkami, hlavně ropnými produkty. Povlaky z ropy a olejů porušují na povrchu vody výměnu tepelné energie vláhy a plynů mezi oceánem a atmosférou.
		Likvidace lesů vede ke zmenšování tvorby volného atmosférického kyslíku a k posilování skleníkového efektu
		V důsledku oteplování podnebí Země může dojít k tání polárních i horských ledovců, tím ke zvýšení hladiny světového oceánu – a k celkovému ohrožení lidské civilizace.
		Rozptylem znečištění v atmosféře dochází ke značným škodám v zemědělské a lesní výrobě.
		Nadměrným zaselováním dochází k půdní degradaci.
		Intenzivním spalováním fosilních paliv dochází k růstu koncentrace oxidu uhličitého.
		Narušení ozonoféry je nejvážnějším zásahem lidstva do globálního životního prostředí, protože ozonoféra působí jak ochranný filtr nutný pro existenci života na Zemi.
		Nadměrným vypásáním rostlinstva vede k desertifikaci.
		V důsledku antropogenních zásahů do přírody vyhynulo nebo bylo vyhubeno mnoho rostlinných a živočišných druhů.
		Vysoké přírůstky obyvatelstva v rozvojovém světě s sebou přinášejí další průvodní jevy, jako jsou především problémy podvýživy a hladu.
		Rasismus je nebezpečný ve všech svých formách a projevech.
		Vnější migrace je motivována hlavně ekonomickými, politickými a náboženskými motivy.
		Rozdělení světa na bohatý Sever a chudý Jih obráží hluboký kontrast v současném mezinárodním společenství mezi ekonomicky rozvinutými státy a rozvojovými zeměmi.
0	0	13

Název: Zeměpis II. v kostce
 Autor: Karel Kašparovsky
 Stránkový rozsah: 184 stran
 Vydání: 1. vydání, Praha 2009
 ISBN: 978-80-253-0585-0

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	Ničivé zemětřesení ohrožují zejména hustě zalidněná okolí milionových měst Los Angeles a San Franciska.	Stav životního prostředí Česka není uspokojivý vzhledem k silnému znečištění ovzduší, vod a poškození lesních porostů. Negativně je ovlivněn i zdravotní stav obyvatelstva.
		Rozšiřováním Sahary dochází k degradaci krajiny .
		Aralské jezero se v současnosti zmenšilo přibližně na jednu třetinu – což má za následek ekologickou katastrofu – v Aralském jezeře vzrostla salinita a zanikl život, v okolí jezera došlo k zasolení půdy.
		Politické, náboženské a národnostní rozpory vedly v oblasti mnoha střetům a válkám.
		Národnostní, náboženské, hospodářské i politické konflikty v oblasti vedou ke střetům a válečným konfliktům.
		V nedaleké budoucnosti bude jižní Asie nejlidnatější částí světa, ale růst produkce potravin neodpovídá populačnímu přírůstku.
		Přepásání na okrajích Sahary vede k rozšiřování pouští.
		Velkým problémem Afriky je špatný zdravotní stav obyvatelstva. Velká část obyvatelstva trpí hladem a nemocemi.
		Nedostatek potravin je příčinou hladomorů, které nejčastěji postihuje oblast Sahelu.
		Centrální Afrika patří k nejzaostalejším oblastem světa. Příčinou neutěšeného vývoje oblasti je pokles světových cen nerostných a zemědělských surovin, nedostatek domácího kapitálu a především vysoká negramotnost obyvatel.
		Andské země jsou nechvalně známou oblastí svou ilegální produkcí a exportem drog. Potlačení obchodu s drogami jde velice obtížně.
		Likvidace lesů vede k zmenšování tvorby volného atmosférického vzduchu a k posilování skleníkového efektu.
0	1	12

Název: Hospodářský zeměpis 1
 Autor: Ladislav Skokan a kol.
 Stránkový rozsah: 128 stran
 Vydání: 3. přepracované vydání, Praha 2000
 ISBN: 80-7168-593-3
 Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 20 314/94-23 dne 22. 9. 1994

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Na Jihu se hromadí	Základním	Úrodnost polí klesá, zejména vlivem pokračující

nebezpečně výbušný potenciál sociální exploze o veliké ničivé síle.	problémem je výživa. Tempo růstu zemědělské produkce nestačí pokrýt potřeby rostoucí populace.	eroze. Značná část zavlažovaných pozemků je zasolena nebo zamokřená.
	Podle odborníků FAO trpělo na naší planetě 500 milionů osob hladem. Nejméně 2 miliardy postrádaly stabilní spolehlivé zdroje pitné vody.	Ochrana a tvorba prostředí souvisí s problémy znehodnocování atmosféry, hydrosféry, pedosféry a biosféry, které dosáhlo nikdy zatím nevidaných rozměrů. Roste procento oxidu uhličitého v atmosféře. Zvyšuje se podíl celé řady škodlivin v ovzduší. Kácení lesů může vést k hrozivému úbytku volného atmosférického kyslíku.
	Hlavní pás hladu a smrti se rozkládá v blízkosti rovníků.	Zdejší tropické pralesy jsou významným dodavatelem kyslíku; jejich likvidace by ohrozila složení atmosféry na Zemi.
	Obyvatelé „černého kontinentu“ trpí malárií a schistozomózou.	Hmotná a kulturní úroveň obyvatel je i nadále nízká: polovina trpí podvýživou, čtvrtina je negramotná.
	Téměř polovina obyvatel Latinské Ameriky žije v bídě, ale desetina užívá bohatství regionu.	Kdyby dnes vypukla jaderná válka, smetla by pravděpodobně z povrchu zemského všechno živé.
	Přistěhovalci v nich nenacházejí zaměstnání a živoří hůř než dříve.	Nacionalismus, rasismus, náboženská nesnášenlivost stále ještě brání takovému pohledu na svět, který je základem zachování míru a stability.
		S růstem populace a rozšiřováním její hospodářské činnosti se zvyšuje nebezpečí negativního působení na přírodních a životní prostředí.
		Kácení lesů, zejména postupná likvidace amazonského deštného pralesa, může vést k hrozivému úbytku volného atmosférického kyslíku.
		Rapidně mizí život ze světového oceánu, který se stává odpadní jámou zeměkoule.
		Vulkanismus a zemětřesení jsou stálým nebezpečím a hospodářským problémem.
		(populační exploze) Tento růst komplikuje hospodářský vývoj a vyhrocuje sociální problémy.
		Likvidace lesů vede k zmenšování tvorby volného atmosférického vzduchu a k posilování skleníkového efektu.
		Rostlinná výroba mnohde trpí suchem, nálety sarančat, povodněmi, erozí půd.
		Prohlubující se propast mezi vyspělými, rychle se rozvíjejícími státy a těmi zeměmi, které stagnují nebo upadají, znamená nesmírně vážné nebezpečí pro celou planetu.
		Úbytek orné půdy ovlivňuje přesuny obyvatelstva. Počet běženců před životním prostředím už dávno přesáhl 10 milionů obyvatel.
1	6	14

Název: Hospodářský zeměpis 2

Autor: Ladislav Skokan a kol.

Stránkový rozsah: 152 stran

Vydání: 3. přepracované vydání, Praha 2004

ISBN: 80-7168-872-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 20 314/94-23 dne 18. 3. 2004

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	Trvající problémy s kvalitou ovzduší. Množství pevných i plyných emisí se negativně projevuje nejen na všech složkách krajinné sféry, ale i na zdraví obyvatelstva.	Zdroje surovin, až na výjimky odedávna intenzivně využívané, se postupně vyčerpávají.
	1	1

Název: Geografie pro střední školy 1 (Fyzickogeografická část)

Autor: Jaromír Demek a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2001

ISBN: 80-85937-73-5

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 28 764/96-71 dne 31.12.1996

Národní p.	humanistický p.	globální p.
		Narušení ozonoféry představuje zatím nejzávažnější zásah člověka do globálního životního prostředí a tedy i do úplného klimatického systému
		Antropogenní ovlivňování atmosféry se projevuje zvyšováním teploty, úbytkem ozonu a kontaminací potravního řetězce.
		Rostoucí koncentrace jedovatých těžkých kovů v oceánské vodě způsobují, že se kovy dostávají do potravních řetězců.
		Přesto se oblasti permafrostu začínají v současné době intenzivně obhospodařovat, což vede k narušení rovnováhy dlouhodobě zmrzlé půdy.
		Ani dnes nejsme schopni předpovědět počasí zcela přesně, což může způsobit i přírodní katastrofy s velkými materiálními škodami.
		Nejzávažnějším problémem je znečištění vod světového oceánu. Velmi časté znečištění ropnými produkty má za následek snížení výparu, zvýšení teploty vody v oceánech, úbytek zelených rostlin produkujících kyslík.
		Dlouhodobý přísun kyselých látek v podobě kyselých dešťů způsobuje nárůst kyselosti povrchové i podpovrchové vody.
		Změny původní přírodní krajiny tropického deštného les se dnes staly celosvětovou spornou otázkou.
		Dnes známé hodně rostlin a živočichů, kteří vyhnuli působením člověka a které by při současných poznatcích genetiky měli dnes v šlechtitelství nevyčísitelnou cenu
		Vymírání rostlin a živočichů způsobené člověkem má na rozdíl od evolučního vymírání destruktivní vliv na stabilitu ekosystému.
0	0	10

Název: Geografie pro střední školy 2 (Socioekonomická část)

Autor: Stanislav Mirvald a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 1998

ISBN: 80-7235-008-0

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 13 780/98-23/230 dne 31.12.1998

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	Lidské zdraví je ohrožováno přítomností jedovatých látek, ionizujícího záření, hluku a patogenních mikroorganismů ve všech složkách životního prostředí.	(migrace) časté jsou důvody politické, náboženské, ekonomické.
	Často se hovoří o bohatém severu a chudém jihu. Vysoké přírůstky obyvatel rozvojových zemí s sebou přinášejí další průvodní jevy. Jsou to problémy hladu, podvýživy, nízké životní úrovně atd.	Anonymita městského prostředí, kriminalita, drogy, nadměrné zatížení životního prostředí exhaláty, komunálními odpady atd. To jsou jen některé negativní jevy, před kterými pak městský člověk stojí.
	Exhaláty dusivých jedovatých a karcinogenních plynů vznikajících spalováním pohonných hmot, zhoršují životní podmínky a zdraví obyvatel především ve městech a snižují produktivitu krajiny. Škodlivé účinky hluku a vibrací z dopravy patří k nejtěživějším problémům obyvatel měst.	V současnosti jsou spíše určité obavy z prohlubujících se hospodářských rozdílů mezi bohatým severem a chudým jihem.
		Stále větší závislost na informační sítích vyvolává hrozbu budoucí informační války. Spočívala by v narušení armádních počítačových sítí i vojenské techniky.
		Obyvatelstvo ohrožují přírodní rizikové procesy. Jejich projevy mohou být zesílené v souvislosti s antropogenními činnostmi.
		Potravinové zdroje jsou rozdělovány nerovnoměrně. Existují problémy s hladověním a podvýživou.
		Změny v přírodních ekosystémech včetně oceánských. Dochází k výraznému úbytku přírodních krajín, k jejich degradaci.
		Nelze stále zvyšovat počet obyvatel, jestliže jsou potravinové zdroje prokazatelně omezené.
		Zvýšený tlak na krajinu způsobuje ohrožení přírodních zdrojů, především vody a půdy.
		Nevhodné způsoby hospodaření vedou k vyčerpání zemědělských půd, k vyvolání eroze, k rozšiřování pouští.
		Stupňující se tempo rybolovu způsobilo pokles výlovků v mnoha oblastech. Pokud má být rybolov perspektivní i v budoucnosti, je nutné, aby byla dodržována pravidla zajišťující trvale

		udržitelny život mořských ekosystémů.
		Koncentrace skleníkových plynů v atmosféře stoupá, což pravděpodobně povede k narušení klimatického systému s mnoha negativními dopady.
0	3	12

Název: Geografie pro střední školy 3 (Regionální geografie světa)

Autor: Miroslav Puskal a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2001

ISBN: 80-85937-93-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 10 455/97-21 dne 7.3.1997

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	Špatná zdravotní stav obyvatelstva je jedním ze závažných problémů Afriky. Odhaduje se, že asi čtvrtina obyvatel trpí malárií.	Odlesňování může vést k porušení kyslíkové rovnováhy Země, k velkému množství oxidu uhličitého na Zemi, k menšímu vypařování ze stromů, ke ztrátě stromů živočišných druhů.
		Znečištění vody způsobuje řadu nemocí i problémů s pitnou vodou.
		Tání ledovců, bohužel, pokračuje i v současné době v souvislosti s globálním oteplováním atmosféry, jež je zapříčiněno hospodářskou činností člověka, např. Zvyšování obsahu oxidu uhličitého v atmosféře způsobuje tzv. Skleníkový efekt.
		Kdyby veškerý led na Zemi roztál, zvýšila by se hladina světového oceánu o 60 m, což by zaplavilo většinu průmyslové západní Evropy.
		(náboženství) Avšak ony malé výjimky zde tvoří nejproblematičtější a nejžhavější území. V Libanonu jde o vnitřní spory mezi křesťany a muslimy a Izrael má trvalé problémy s okolními státy.
		Dezertifikací rozumíme děj, při kterém dochází ke změně přírodních podmínek, které mají za následek vznik pouští.
		Příčinou hladomorů není však pouze nedostatek srážek, ale i špatné využívání půd obyvatelstvem.
		Zavlažování urychlilo pronikání soli na povrch a tím přispělo k postupnému znehodnocení půdy.
		Oblast střední Afriky se počátkem devadesátých let stala územím s nejvyšším výskytem osob nakažené virem HIV.
		Těžba nerostných surovin má za následek vyčerpání zdrojů energie i ostatních surovin, hromadění těžebního a průmyslového odpadu, únik ropy při jeho těžbě.
		Vážným problémem Austrálie je voda. Většina pevniny má málo srážek a velký výpar.
		Příznačný je také výskyt nebezpečných tsunami, katastrofických vln šířících se obrovskou rychlostí a dosahující při pobřeží výšky i několika desítek metrů.
		K nejzávažnějším problémům Atlantiku patří značné znečištění pobřežních vod.
0	1	13

Název: Geografie pro střední školy 4 (Česká republika)

Autor: Jiří Kastner a kol.

Stránkový rozsah: 88 stran

Vydání: 2. přepracované vydání, Praha 2004

ISBN: 80-7235-266-0

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 21728/2003-23 dne 24.6.2003

Národní p.	humanistický p.	globální p.
		V oblastech, kde nejsou vhodné přírodní podmínky pro zemědělství, přináší zemědělské hospodaření poměrně malý ekonomický efekt a mnohde může zhoršovat ekologické hodnoty území.
		(znečišťující látky)Ve velkých městech a v průmyslových oblastech mohou jejich koncentrace dosahovat vysokých hodnot.
		V letních slunečních dnech se ovzduší v našich velkých měst často vytváří fotochemický smog.
		Průmyslový vývoj doprovázely pronikavé a často nevratné změny přírodního a životního prostředí.
		Velké škody na životní prostředí způsobila zejména těžba uranu podzemním vyluhováním.
		Snaha o potravinou soběstačnost, provázená nadměrným používáním umělých hnojiv a pesticidů a neúměrným zvětšováním rozlohy obdělávaných pozemků v zemědělství. Důsledkem bylo odstraňování rozptýlené zeleně a snižování biodiverzity krajiny, zvýšená eroze, ztráta přirozené úrodnosti půd, kontaminace povrchových a podzemních vod.
		Nedostatečná legislativa v odpadovém hospodářství, projevující se nadměrným znečištěním, vypouštěním průmyslových a komunálních odpadních vod a nežádoucím rozšiřováním skládek nebezpečného odpadu.
0	0	7

Název: Příroda a lidé Země

Autor: Ivan Bičík, Bohumír Jánský a kol.

Stránkový rozsah: 136 stran

Vydání: 2. upravené vydání, Praha 2008

ISBN: 978-80-86034-73-7

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 8773/2007-23 dne 3.5.2007

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Teroristické metody boje s civilní vládou sužovali Severní Irsko, Španělsko a Korsiku,	Násilí na civilním obyvatelstvu počátkem 90. let si svou brutalitou nezadaly s	Intenzita skleníkového efektu se tak zvyšuje a oteplování podnebí Země se stává hrozbou civilizace.

kde část společnosti usiluje o autonomii či nezávislost.	metodami fašismu a komunismu.	
Dochází k porušování zákonů těchto zemí i k nedodržování lidských práv a svobod.	Akutní hlad ohrožuje v četných oblastech při delším trvání zdraví, ale i život postižených.	Mnoho živočichů zcela vyhubil nadměrným lovem nebo úmyslně jako škůdce, existenci mnoha jiných je ohrožena.
Obyvatelstvo některých ostrovů a pobřežních oblastí tropů pravidelně ohrožují vzdušné víry obrovské ničivé síly a rychlosti – tropické cyklony.	Dlouholetý konflikt znesvářených stran v Angole a šíření náboženského fundamentalismu jsou regionálními konflikty nedůstojnými ideálů současného světa.	Populační růst se v polovině 20. století stal jedním ze základních globálních problémů lidstva a zůstává jím i ve století dalším.
		Denně se dočítáme v tisku o množství menších či větších konfliktů v různých částech světa, v jejichž pozadí stojí rasová nesnášenlivost, národnostní a náboženská problematika nebo i napětí v mezigeneračních vztazích.
		S úbytkem vody prudce vzrostla salinita, která způsobila vymizení většiny druhů jeho živočichů.
		Stupeň schopnosti využívat a rozvíjet moderní poznatky vědy vede k dalšímu prohlubování rozdílů v dnešním světě.
		Šíření industrializace a importované kultury do rozvojových zemí jako důsledek globalizace vede nejen k ovlivnění a snižování kulturní, ale i biologické diverzity Země a k zániku tisíců druhů rostlin, živočichů a biotopů.
		Rozloha tropických deštných lesů se neustále zmenšuje a mizí i jejich původní obyvatelstvo.
		Problém rozvoje hospodářství málo vyspělých zemích Jihu je do značné míry spojen s daleko větším množstvím emisí, jejichž celkové množství má globální dopady.
		Celosvětově nebezpečný nárůst koncentrace oxidu uhličitého a dalších plynů, způsobující zvyšování skleníkového efektu atmosféry. To může znamenat výrazný růst globální teploty a častější výskyt extrémních povětrnostních jevů.
		Poškození ozonové vrstvy atmosféry polychlorovanými uhlovodíky má za následek zvýšené pronikání ultrafialové složky slunečního záření s rakovinotvornými a patrně i mutagenními účinky na živé organismy včetně člověka.
		Na svazích je nechráněná půda odnášena vodní erozí, která má za následek neustálé zmenšování hloubky půdního profilu, snižování přirozené úrodnosti nebo dokonce úplné znemožnění zemědělského využití.
		Pět válečných konfliktů mezi Izraelem a jeho arabskými sousedy představuje tuto oblast jako nejnebezpečnější ohnisko mezinárodního napětí s mimořádně nakupením moderně vyzbrojených

		armád.
		Pro přežití člověka na Zemi jsou podstatné obě diverzity, biologická i kulturní.
3	3	13

Název: Makroregiony světa

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 148 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2009

ISBN: 978-80-86034-78-2

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 8773/2007-23 dne 3.5.2009

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Velmi výrazně zasahuje do života člověka, a to jak nadbytkem (povodně), tak i nedostatkem (období sucha).	Nevelký národ Karakalpaků žijící v jeho blízkosti patří k nejvíce postiženým populacím na světě vlivem změn životního prostředí.	Životní úroveň zde tradičně žijících národů se radikálně změnila v něčem k dobrému (bydlení), v něčem k horšímu (alkoholismus).
Dalším problémem je velmi vysoká porodnost a také vysoký podíl negramotných a velké rozdíly v životní úrovni obyvatelstva.	Největším problémem je územní nestabilita výroby, která sebou přináší nezaměstnanost a ztrátu výrobních tradic.	Neustále kácení kvalitních dřevin, hledání a dobývání surovin, stavba a užívání železniční a silniční sítě vedly k rychlému úbytku rozlohy těchto ekologicky cenných území.
(...) Ty ohrožují nejen přírodní prostředí, ale i jednotlivé obyvatele a lidskou společnost jako celek.	Pro aglomerace i velká města jsou typické značné rozdíly mezi honosnými jádry měst a čtvrtěmi se sídly městských boháčů a rozsáhlých chudinských čtvrtí.	Australský kontinent je vlivem dlouhodobě trvajících sucha ohrožen také nebezpečím rozsáhlých přírodních požárů.
	Makroregion charakterizuje extrémně nerovnoměrné rozložení bohatství, kde v rukou malé skupiny rodin je většina bohatství jednotlivých zemí.	Čína nadále utlačuje etnické a náboženské menšiny, především na západě státu.
	Obyvatelstvo Brazílie charakterizují velké sociální rozdíly mezi bohatými a chudými.	(...) Přestože důsledky těchto problémů jsou pro obyvatele postižených oblastí často tragické, pro celosvětové dění jsou mnohem závažnější rizika globálního charakteru.
	Pro Latinskou Ameriku jsou charakteristické velké sociální rozdíly.	V důsledku odtávání ledovců a teplotní rozpínavosti vody dochází ke zvyšování hladiny oceánu.
		(...) Vzhledem k mimořádné druhové rozmanitosti těchto ekosystémů je jejich kácení zároveň ze zásadních příčin ohrožení příčin ohrožení druhové rozmanitosti na zemi.
		Zvýšený tlak lidstva na přírodní prostředí obecně souvisí zejména s nárůstem celosvětové populace a

		se změnou životního stylu.
		Ten se projevuje především ve vyspělých zemích na jedné straně nepřiměřeným zvyšováním spotřeby surovin a energie, na druhé straně zvyšováním produkce odpadků.
		(...) riziko válečného konfliktu s globálními dopady rozhodně zažehnáno není , a to zejména vzhledem k vzájemné propojenosti světa.
		Dalším významným problémem z hlediska provázanosti současného světa je nebezpečí šíření převážně infekčních nemocí (AIDS, malárie, ebola aj.).
		Jinde etnické, náboženské, sociální a politické problémy vyústili do konfliktů a válečných událostí, které většinou na delší období a s těžkými následky „odpojili vlak“ směřující k jejich dalšímu rozvoji.
		Snaha o přežití v důsledku stále rostoucího počtu obyvatelstva vede k extenzivnímu rozšiřování zemědělsky využívaného území, což je spojeno s velice negativním dopadem na přírodní prostředí.
		Zdraví a výživa obyvatel jsou na velmi nízké úrovni, asi 25 % nyní trpí hladem a dalších 30 % celkovou podvýživou.
		Velkým problémem přírodních podmínek makroregionu je postupující rozšiřování pouští, což sebou přináší i nedostatek pitné vody.
		Na jihu se rozkládá tropický deštný les, který je dnes ohrožen nejen zvýšeným tlakem narůstajícího počtu obyvatel, a tedy požadavkami na novou ornou půdu a pastviny, ale také ekologicky nešetrnými technologiemi při těžbě ropy.
		Nigérie je stát s dosud vysokou mírou kriminality, korupce a nábožensky motivovaných problémů, kterou vlády zatím nejsou schopny zvládnout.
		Rozsáhlé původní pralesy byly vykáceny a tato půda se využívala především pro pěstování rýže, pšenice, juty a jiných plodin.
		Jedním z klíčových problémů významného rozvoje je trvalé znečišťování moří a oceánů.
		Pralesy v Amazonii však v současné době doslova mizí před očima, a to především z důvodů těžby dřeva, nerostných surovin, výstavby dopravních komunikací a získávání zemědělské půdy.
		V makroregionu je vysoký podíl nedemokratických režimů a z toho pramení poměrně vysoká míra nesvobody, časté nedodržování lidských práv a nerovnoprávné postavení žen.
		Stále rostoucí neřízená migrace z venkova do měst má za následek mimo jiné vznik a rozšíření slumů na okrajích měst.
3	6	24

Název: Regionální zeměpis světadílů

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 136 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2000

ISBN: 80-86034-53-4

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 10224/2000-22 dne 21.1.2000

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Zde se nachází řada cenných vulkánů, gejzírů a lidskou společnost vysoké riziko častých přírodních katastrof, zemětřesení a sopečných výbuchů.	civilizační tlak, daný ekonomickými a strategickými zájmy změnil v průběhu života 19. a 20. st. Tradiční způsob života Indianů...	(Lesy) Jejich bohatství příliš láká, proto ubývají
Mnohem zřetelněji se objevily rozdíly mezi venkovy a elitou ve městech především ve vzdělání, zdravotní péči a v životní úrovni.	Byli nuceni se přizpůsobit technicky vyspělé společnosti, vymírali nebo přežívali jen v odlehlých oblastech.	Silné jsou hnutí extrémních islamistů, organizující teroristické útoky po celém světě.
Velkým problémem všech méně rozvinutých zemí monzunové Asie je vysoký přirozený přírůstek obyvatelstva.	Sovětská éra učinila z oblasti jedno z hlavních světových center produkce bavlny avšak za cenu jedné z největších ekologických katastrof tohoto století (...). Zvýšila se slanost jezerní vody, a proto vyhynuly ryby. O zdroj obživy tak přišlo na 80 000 lidí.	Spotřeba potravin připadajících na jednoho obyvatele dosahuje v 15 afrických státech méně než 85 % doporučené energetické dávky.
Velkým problémem všech méně rozvinutých zemí monzunové Asie je vysoký přirozený přírůstek obyvatelstva.	Razantní politika slavila úspěch na úkor občanských práv.	(...) sahel se stává synonymem pro hladomor.
Problémy může vyvolat příchod velkého počtu zahraničních návštěvníků, legálních i nelegálních zahraničních pracovníků.	Až do 70. let bylo nečínské obyvatelstvo násilně utlačováno.	Kulturní a sociální odlišnost vytváří politické a sociální konflikty.
Dnešním výsledkem jsou velké oblastní, etnické a sociální rozdíly..	Region velmi trpí krvavými politickými a etnickými srážkami.	Dlouhodobá orientace na tepelné elektrárny a těžký průmysl způsobila závažné problémy na znečištění ovzduší.
Velkým problémem všech méně rozvinutých zemí monzunové Asie je vysoký přirozený přírůstek obyvatelstva.	Neúcta k člověku byla doprovázena neúctou k přírodě.	Těžba a doprava těchto surovin silně narušila charakter labilního původního ekosystému tajgy a tundry.
Dnešním výsledkem jsou velké oblastní, etnické a sociální rozdíly.	Stalinská a komunistická vytvořila v této oblasti podmínky pro bezprávi a příkoří páchané dodnes na celých národech.	Konflikty a boje zde v posledních letech vyvolaly velký pohyb obyvatelstva.
	Venkovské obyvatelstvo ve vnitrozemí žije v chudobě.	Velkým problémem je znečišťování moří. Každý rok se setkáváme se zprávami o havarii ropných tankerů, těžních zařízení nebo únicích ropy.

	V těchto jádrech se soustřeďuje i velký počet bohatších lidí, existují v nich velké sociální rozdíly.	(...) Výnosy z drog v posledních letech vysoce převyšují obchod se všemi ostatními zemědělskými produkty
		S pralesem rychle mizí i původní indiánské obyvatelstvo, jedinečná fauna a rostlinná společenstva, rozvíjí se vodní eroze a vznikají chudé a neúrodné stepi.
		Rychle rostoucí počet obyvatel všech zemí jihovýchodní Asie vede k prudkému růstu městského obyvatelstva. Velká města narůstají nezvladatelným tempem, bez dostatečného zajištění infrastruktury.
		Velký populační růst jižní Asie vytváří mimořádný tlak na zbytky původního či málo pozměněné přírody a je ohrožena řada rostlinných a živočišných druhů.
6	10	13

Název: Zeměpis České republiky

Autor: Milan Holeček a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2006

ISBN: 80-86034-53-4

Doložka MŠMT: Schwálilo MŠMT ČR c.j. 14087/2003-23 dne 1.4.2003

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	(...) mnoho nebezpečných komunálních i průmyslových odpadů končilo na černých skládkách, které dnes představují riziko pro životní prostředí. Lidé žijící v těchto oblastech byli vystaveni nadměrnému působení škodlivin, což se postupně projevovalo v jejich zhoršeném zdravotním stavu a kratší střední délce života.	Ovšem i tyto zdroje lze znehodnotit do té míry, že začnou ohrožovat samotný život.
		Atmosféra, především vzduch, sice patří k nevyčerpatelným zdrojům, ale jeho čistota a hlavně množství kyslíku v něm značně klesá. Způsobuje to devastace jeho přírodních zdrojů – úbytek našich lesů, ale i znečišťování oceánů atd.
		Náhlé rozvodnění vodního toku, kdy během velmi krátké doby extrémně vzroste průtok, způsobuje v obydlených oblastech velké ekonomické škody.
		Jakost naší hydrosféry je také závislá na srážkách ovšem ty jsou často znečištěné z ovzduší, a tak srážková voda přichází do hydrosférického oběhu již částečně mineralizována, což se projevuje

		poškozením nejen půd, ale i biosféry.
		Značně je postiženo i životní prostředí. (...), ale s rostoucím automobilovým provozem stoupají imise oxidu dusíku.
0	1	5

Název: Hospodářský zeměpis. Globální geografické aspekty světového hospodářství

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2003

ISBN: 80-86034-52-6

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 22109/2003-23 dne 29.7.2003

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Druhou zásadní změnou jsou teroristické útoky na tuto velmoc (USA) vedené extrémními skupinami.	Nedostatek, ba dokonce výrazný nedostatek bílkovin ve složení konzumované potravy je velkým problémem většiny rozvojových zemí a ohrožuje zdraví a rozvoj především u dětské populace.	Značná část přírodních zdrojů na zemi patří mezi vyčerpatelné a neobnovitelné, a proto hospodaření s nimi musí být zvláště pečlivé a uvážlivé.
Soužití přistěhovalců a místního obyvatelstva představuje v současnosti jeden z nejvážnějších celosvětových problémů.	Dalším závažným problémem většiny chudých obyvatel je vysoká nemocnost.	Správnou cestou k řešení je důsledné třídění odpadů a jejich druhotné využití a zejména zavádění bezodpadových technologií do všech druhů výroby.
	Výsledkem jsou pak přímé útoky proti cizincům, kteří jsou extrémními skupinami místního obyvatelstva obviňováni z existence různých negativních jevů ve společnosti.	Zvyšování množství skleníkových plynů v atmosféře může vést k růstu její průměrné teploty a pak k hlubokým klimatickým změnám a vážnými důsledky pro lidstvo,
	Chudoba způsobuje nekvalitní výživu, ta ovlivňuje vyšší nemocnost obyvatel, která způsobuje nižší pracovní výkonnost a nízkou produktivitu práce.	Při neřízeném pokračování těchto pochod hrozí například tání pevninských ledovců a sněhu v polárních oblastech, což by vedlo ke zvyšování hladiny oceánů a rozsáhlému zaplavení pobřežních nížin, kde žije velká část světové populace.
	Nejchudším a přírodními zdroji hůře a nerovnoměrně vybaveným makroregionem je subsaharská Afrika s největší zaostalostí a obrovskými hospodářskými, politickými i sociálními problémy.	Zároveň jsou zde v důsledku nedostatku potravin, etnických válek či epidemií nepříznivé úmrtnostní poměry.

	Drastické výsledky mají i některé konflikty mezi různými kmeny v Africe. Někde takový vývoj zašel až do situace, kdy země nemá centrální vládu a o moc soupeří jednotliví vládcové s vyzbrojenými násilnickými skupinami (Somálsko).	Hlavním problémem na počátku 21. století zůstává terorismus, jenž některé skupiny se snaží o vzájemné propojení a spolupráci.
	V těchto zemích ruské obyvatelstvo ztratilo své někdejší privilegovanou pozici, což spolu se vzestupem nacionalismu dominantních národů vyvolalo řadu konfliktů	Tak silný nedostatek vody patří k častým problémům zemí chudého Jihu.
		Rovněž vysoká porodnost četných rozvojových zemí snižuje šance na kvalitní stravu a možnost zajištění osobního rozvoje.
		Nejen rozvojové země, ale i většina hospodářsky vyspělých zemí se potýká s řadou sociálních problémů. Těmi jsou trvalá imigrace, nezaměstnanost, problémy soužití různých etnik a kultur.
		Velké sociální rozdíly vedou k tzv. Patologickým jevům – ke zvyšování kriminality, užívání drog, sebevraždy.
		Také u nás přežívá skrytý rasismus projevující se k Romům, Vietnamcům a příslušníkům dalších menšin.
		Hlad a podvýživa je trvalý jev, který doprovází lidstvo v různých oblastech světa od nepaměti.
		Kromě toho v rozvojových zemích jsou zpravidla nižší nároky na respektování požadavků na ochranu přírodního prostředí a bezpečnost práce.
		Energetika patří mezi odvětví, které nejvýznamněji přispěla k devastaci přírodního prostředí emisemi popílků a plynů do atmosféry, okyselování půd a vod, ale i rozsáhlými skládkami z těžby a úpravy rud či popílků z elektráren a tepláren.
		(automobilová doprava) Vysoká koncentrace vytváří na klíčových místech mimořádné problémy výrazně ovlivňující kvalitu životního prostředí.
2	7	15

Název: Hospodářský zeměpis. Regionální aspekty světového hospodářství

Autor: Vladimír Baar

Stránkový rozsah: 112 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2002

ISBN: 80-86034-50-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 15000/2001-23 dne 18.4.2002

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Podpora teroristické organizace al Kajdá a jeho představitel Usama bin Ládina vedla k protiteroristickému vojenskému zásahu USA a dalších zemích k ofenzivě protitalibánské opozice.	Nejtragičtější je masové šíření nemoci AIDS, která v některých zemích zasáhla až čtvrtinu populace.	Rychlé odlesňování tropických deštných lesů se stalo ostře sledovaným problémem ekologů z celého světa. Varovné prognózy o možných výrazných změnách světového klimatu v důsledku dlouhodobého úbytku lesních ploch zatím nejsou v praxi akceptovány.
Kurdská oblast tak zůstává ohniskem neklidu, které negativně ovlivňuje její celkový rozvoj i ekonomickou spolupráci sousedních států.		Chudoba a přelidnění měst je líhní pro organizovaný zločin.
Problémem Nigérie je přelidnění na jihu země, kde se město a rychle rozrůstají na statisícové aglomerace bez dostatečné infrastruktury a sociálního zabezpečení.		
Komunistický režim přežil rozpad SSSR a zakonzervoval nejodpornější formu komunismu založenou na úplné kontrole jednotlivce a jeho podřízení státu.		
2	1	4

Název: Zeměpis cestovního ruchu

Autor: Milan Holeček, Peter Mariot, Miroslav Střída

Stránkový rozsah: 99 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 1999

ISBN: 80-86034-39-9

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 21 366/99-22 dne 11.5.1999

Národní p.	humanistický p.	globální p.
	Obyvatelstvo často trpí hladem nebo podvýživou, nedostatečnou hygienou, vysokou nemocností, negramotností.	K vážným problémům současného světa patří rychlý početní růst obyvatelstva Země.
	Oslabení ozonové vrstvy ohrožuje zrak a způsobuje rakovinné onemocnění kůže lidí i jiných živočichů i snížení úrody	V málo rozvinutých zemích nestačí rozvoj hospodářství držet krok s rychle rostoucím počtem obyvatel. Důsledkem je hlad a podvýživa širokých vrstev obyvatelstva v rozsáhlých

	obilnin.	oblastech.
		Hrozba nerovnováhy mezi chudými a bohatými státy se stává problémem pro celé mezinárodní společenství.
		Mezi závažné globální problémy patří narušování ekologické rovnováhy.
		Člověk způsobuje znečišťování moří, kácení tropických deštných pralesů, podílí se na šíření pouští.
		Jiným důsledkem kolonialismu je vnitropolitický neklid v některých zemích i konflikty mezi jednotlivými státy.
		(...)bohatý Sever, který představuje jádrovou oblast v celoplanetárním měřítku a chudý Jih, periferní oblast Země.
	2	7

Název: Zeměpis pro střední odborné školy a učiliště

Autor: Milan Holeček a kol.

Stránkový rozsah: 120 stran

Vydání: 2. vydání, Praha 2012

ISBN: 978-80-86034-96-6

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 13 586/2004-23 dne 11.6.2004

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Půda, kterou u nás lidé donedávna značně bezohledně využívali a často ničili, je na Zemi stále více ohrožována. Přitom je nenahraditelným a neobnovitelným zdrojem obživy lidstva.	Kmenová různorodost spojená s chudobou, zaostalostí, zneužíváním moci vede v řadě zemí ke krvavým srážkám, vyhánění obyvatel a někdy i k systematickému vyvražďování.	Vznikají proto mnohé problémy vzájemného sociálního soužití označované jako sociálně patologické jevy.
Vážnou hrozbou pro životní prostředí lidstva představuje v současnosti zejména nadměrné čerpání přírodních zdrojů.	Pro rozvojové země znamená velký podíl mladých lidí mnohé problémy, které prohlubují jejich hospodářské a sociální těžkosti.	Nerozumné a nadměrné využívání těchto přírodních zdrojů vedlo k vyčerpání ložisek v průmyslových oblastech.
Klimatické změny se mohou nepříznivě projevit nejen na zdravotním stavu rostlin a živočichů, ale i na zdraví lidí.	V prostředí velkého nahromadění lidí, špatných hygienických podmínek a chudoby je vysoká nemocnost a množství sociálních problémů.	Vyčerpávání kvalitních surovinových ložisek se nahrazuje zvýšeným využíváním ložisek menší kvality. To přináší zvýšení nákladů a množství odpadů.
Narušené neboli degradované kulturní krajiny jsou právě na území České republiky, ale i v jiných oblastech světa s dlouhodobou průmyslovou činností častými příklady záporných vlivů na krajinu a na životní prostředí.	Chudé země však nemají dostatek prostředků. To se projevuje v negramotnosti, vysoké nemocnosti a celkově nízké životní úrovni celé společnosti.	Neuspokojivá situace je zvláště v rozvojových zemích, kde žije 95 % všech hladovějících.

<p>Povodně způsobené náhlými přívalovými dešti, táním sněhu v pohořích a rozmrzáním vodních toků jsou v České republice v posledních letech nejčastějšími druhy živelných pohrom vytvářejících bezprostřední situace ohrožení.</p>		<p>Z hlediska převažujícího územního rozložení rozvojových a rozvinutých oblastí na Zemi mluvíme o bohatém Severu a chudém Jihu.</p>
		<p>Hlavním ohniskem střetů jsou rozsáhlé dotykové zóny mezi civilizačními sférami, kde se často odehrávaly ozbrojené konflikty a byly snahy o změnu stávajících mocenských poměrů.</p>
		<p>Ještě větším problémem současnosti jsou nejrůznější formy terorismu. Jsou spojeny s extremistickými skupinami, zločineckými organizacemi a diktátorskými snahami jednotlivců či skupin.</p>
		<p>(...) Například surovinový a energetický problém na sebe navzájem působí s problémem ekologickým a demografickým a tyto problémy souvisí s problémem výživy.</p>
		<p>Hospodářská činnost lidí působí množství škod zejména nadměrným čerpáním přírodních zdrojů, soustavným odlesňováním a následným odnosem zemědělské půdy a stálým úbytkem zemědělské půdy v důsledku stavební činnosti.</p>
		<p>Objevují se nové hrozby , z nichž k nejvýznamnějším patří mezinárodní terorismus.</p>
		<p>Nadále však existují oblasti dlouhodobě nestabilní, kde dochází k násilnostem a vojenským srážkám.</p>
		<p>Objevila se však i nová rizika spojená s mezinárodním terorismem.</p>
		<p>Přízemní ozón má nepříznivý vliv na všechny živé organismy.</p>
		<p>Globální problémy vznikají vědomým lidským přetvářením okolního prostředí. Vznikají následkem rozvoje společnosti a vytvářejí hrozbu celému celému světu.</p>
		<p>Současné zemědělské způsoby hospodaření ohrožují původní rostlinstvo a živočišstvo poklesem druhové pestrosti. Způsobují zásadní změny povrchu a celkového vzhledu krajiny, ovlivňují vodní režim a znehodnocují vodní zdroje v krajinách. Nepříznivé dopady zemědělských postupů se projevují i</p>

		poškozováním půdy a vodstva nadměrným hnojením a k chemickými přípravky určenými k hubení škůdců.
5	4	13

Název: Maturita ze zeměpisu

Autor: Václav Valenta, Vladimír Herber a kol

Stránkový rozsah: 128 stran

Vydání: 2. vydání, Praha 2004

ISBN: 80-86034-57-7

Národní p.	humanistický p.	globální p.
		Zhoršování životního prostředí se stává pro obyvatelstvo, lokálně i globálně, vážným problémem.
		Deštné lesy bývají označovány za „plíce Země“ a zmenšování jejich rozlohy, které v současné době probíhá, může mít vážné ekologické důsledky.
		Ke globální problémům narušování ekologické rovnováhy patří zejména vyčerpávání přírodních zdrojů, likvidace lesů v rovníkové oblasti, znehodnocování půdy, znečišťování vod, zesílení skleníkového efektu i zeslabování ozonové vrstvy.
		Podle některých prognóz by přineslo pokračující poškození životního prostředí během několika desetiletí zásadní pokles produkce potravin, energie a výrobků a mělo by také nepříznivý dopad na zdravotní stav populace.
		Některé z rizik mají globální rozměry a v budoucnu by mohly ohrozit vývoj lidské společnosti a dokonce i existenci vyšších forem života na zemi.
		Za nejhroživější se považují zemětřesení. Pokud k nim připočítáme i následné jevy, mohou jim padnout za oběť tisíce lidí a dochází mnohdy k devastaci krajiny.
		(sopečné katastrofy) Silně ovlivňují přírodní prostředí a mají katastrofické následky pro místní obyvatelstvo.
		Značná část obyvatel trpí podvýživou i akutním hladem, kdy příjem potravin nezajišťuje základní životní funkce.
		To vytváří podhoubí pro rasismus a xenofobii, ke kterému se hlásí některá extremistická hnutí a politické strany.
		Nacionalismus má různou intenzitu a projevy. Setkáváme se s ním i v demokratických zemích, kde je mnohdy spojován se separatismem.
		Velké procento lidí žije v chudobě, v nevyhovujících hygienických podmínkách, značný počet obyvatel trpí podvýživou, mnozí akutním hladem.
		V současnosti stojí v čele boje proti terorismu a

		za obhajobu hodnot západní civilizace.
		Islámští fundamentalisté organizují teroristické akce proti turistům, místním úřadům i proti prostým občanům.
		Oblast je dlouhodobě postižena suchem a tamní obyvatelé trpí podvýživou a hladem.
		Výkonost ekonomiky se však nelepší, takže značný počet obyvatel trpí podvýživou a hladem.
		Narostly problémy způsobené politickou nestabilitou států. (...) To vede k etnickým čistkám.
0	0	16

Název: Ekologie a životní prostředí

Autor: Pavel Červinka a kol.

Stránkový rozsah: 120 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2005

ISBN: 80-86034-63-1

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 27 472/2005-23 dne 8.9.2005

Národní p.	humanistický p.	globální p.
Zavlečené druhy pak mohou způsobit velké škody. Takovým příkladem je dovezení králíku do Austrálie. Ti se zde přemnožili, začali vytlačovat původní faunu a způsobili velké hospodářské a ekologické škody.		Velkým problémem současnosti je pokles biodiverzity, respektive úbytek žijících druhů.
Vymírají zde (v Aralském jezeře) organismy, především tradiční jeseter, zhoršila se kvalita pitné vody, a tím i zdraví obyvatel. Místní rybáři se již nedokázali uživit a oblast se začala vyliďňovat.		Pokud by se spojily vlivy výkyvu klimatu s nepříznivým vlivem rostoucího obsahu skleníkových plynů v atmosféře, může dojít na naší planetě k závažným změnám životního prostředí člověka i dalších organismů.
		Silně znečištěné ovzduší má negativní vliv na lidské zdraví
		Činností člověka dochází k narušování cyklu uhlíku. To může mít katastrofální vliv na změnu podnebí na Zemi.
		Smyvem hnojiv dešťovými srážkami se neúměrně zvyšuje obsah živin ve vodách, což vede k vymírání vodních organismů citlivých na kvalitu vody.
		Lesní ekosystém je hlavním zdrojem biodiverzity. Představují ve světovém měřítku její ojedinělý zdroj. Mají však i nejvyšší podíl ohrožených druhů. Příčiny tohoto stavu plynou z lidské aktivity, která

		vede k odlesňování, přeměna lesů na zemědělskou půdu, fragmentaci biotopů a invazi nepůvodních druhů.
		Těžbou dochází k úbytku půdy, likvidaci původních biotopů, poškození zemědělského, lesního a vodního hospodářství, likvidace sídel, ke zhoršení ekologických podmínek, vytváření antropogenního reliéfu.
		Negativním doprovodným jevem závlahového zemědělství je zasolení půd.
		Problémy, které se týkají celého světa, ohrožují samostatnou existenci člověka a podílejí se na snižování biologické rozmanitosti. Označujeme je jako globální problémy lidstva.
2	0	9

Název: Zeměpis I. v kostce
Autor: Karel Kašparovsky
Stránkový rozsah: 152 stran
Vydání: 1. vydání, Praha 2009
ISBN: 978-80-253-0586-7

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Celosvětovým problémem je znečišťování oceánů a moří odpadními látkami, hlavně ropnými produkty. Povlaky z ropy a olejů porušují na povrchu vody výměnu tepelné energie vláhy a plynů mezi oceánem a atmosférou.	0	0	3
Likvidace lesů vede ke zmenšování tvorby volného atmosférického kyslíku a k posilování skleníkového efektu	0	0	3
V důsledku oteplování podnebí Země může dojít k tání polárních i horských ledovců, tím ke zvýšení hladiny světového oceánu – a k celkovému ohrožení lidské civilizace.	0	0	3
Rozptylem znečištění v atmosféře dochází ke značným škodám v zemědělské a lesní výrobě.	0	0	3
Nadměrným zasolováním dochází k půdní degradaci.	0	0	3
Intenzivním spalováním fosilních paliv dochází k růstu koncentrace oxidu uhličitého.	0	0	3
Narušení ozonoféry je nejvážnějším zásahem lidstva do globálního životního prostředí, protože ozonoféra působí jak ochranný filtr nutný pro existenci života na Zemi.	0	0	3
Nadměrným vypásáním rostlinstva vede k desertifikaci.	0	0	3
V důsledku antropogenních zásahů do přírody vyhynulo nebo bylo vyhubeno mnoho rostlinných a živočišných druhů.	0	0	3
Vysoké přírůstky obyvatelstva v rozvojovém světě s sebou přináší další průvodní jevy, jako jsou především problémy podvýživy a hladu.	0	1	3

Rasismus je nebezpečný ve všech svých formách a projevech.	0	0	3
Vnější migrace je motivována hlavně ekonomickými, politickými a náboženskými motivy.	0	0	3
Rozdělení světa na bohatý Sever a chudý Jih obráží hluboký kontrast v současném mezinárodním společenství mezi ekonomicky rozvinutými státy a rozvojovými zeměmi.	0	0	3
Celkem		0	1
			39

Název: Zeměpis II. v kostce
Autor: Karel Kašparovský
Stránkový rozsah: 184 stran
Vydání: 1. vydání, Praha 2009
ISBN: 978-80-253-0585-0

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistic ký p.	globální p.
Stav životního prostředí Česka není uspokojivý vzhledem k silnému znečištění ovzduší, vod a poškození lesních porostů. Negativně je ovlivněn i zdravotní stav obyvatelstva.	0	0	3
Rozšiřováním Sahary dochází k degradaci krajiny .	0	0	3
Aralské jezero se v současnosti zmenšilo přibližně na jednu třetinu – což má za následek ekologickou katastrofu – v Aralském jezeře vzrostla salinita a zanikl život, v okolí jezera došlo k zasolení půdy.	0	0	3
Politické, náboženské a národnostní rozpory vedly v oblasti mnoha střetům a válkám.	0	0	3
Národnostní, náboženské, hospodářské i politické konflikty v oblasti vedou ke střetům a válečným konfliktům.	0	0	3
V nedaleké budoucnosti bude jižní Asie nejlidnatější částí světa, ale růst produkce potravin neodpovídá populačnímu přírůstku.	0	0	3
Přepásání na okrajích Sahary vede k rozšiřování pouští.	0	0	3
Velkým problémem Afriky je špatný zdravotní stav obyvatelstva. Velká část obyvatelstva trpí hladem a nemocemi.	0	2	3
Nedostatek potravin je příčinou hladomorů, které nejčastěji postihuje oblast Sahelu.	0	0	3
Centrální Afrika patří k nejzaostalejším oblastem světa. Příčinou neutěšeného vývoje oblasti je pokles světových cen nerostných a zemědělských surovin, nedostatek domácího kapitálu a především vysoká negramotnost obyvatel.	0	1	3
Ničivé zemětřesení ohrožují zejména hustě zalidněná okolí milionových měst Los Angeles a San Franciska.	3	3	0
Andské země jsou nechvalně známou oblastí svou ilegální produkcí a exportem drog. Potlačení obchodu s drogami jde velice obtížně.	0	0	3
Likvidace lesů vede k zmenšování tvorby volného atmosférického vzduchu a k posilování skleníkového efektu.	0	0	3
Celkem	3	6	36

Název: Hospodářský zeměpis 1

Autor: Ladislav Skokan a kol.

Stránkový rozsah: 128 stran

Vydání: 3. přepracované vydání, Praha 2000

ISBN: 80-7168-593-3

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 20 314/94-23 dne 22. 9. 1994

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Ochrana a tvorba prostředí souvisí s problémy znehodnocování atmosféry, hydrosféry, pedosféry a biosféry, které dosáhlo nikdy zatím nevidaných rozměrů. Roste procento oxidu uhličitého v atmosféře. Zvyšuje se podíl celé řady škodlivin v ovzduší. Kácení lesů může vést k hrozivému úbytku volného atmosférického kyslíku.	0	0	3
Zdejší tropické pralesy jsou významným dodavatelem kyslíku; jejich likvidace by ohrozila složení atmosféry na Zemi.	0	0	3
Přistěhovalci v nich nenacházejí zaměstnání a živoří hůř než dříve.	0	3	0
Na Jihu se hromadí nebezpečně výbušný potenciál sociální exploze o veliké ničivé síle.	3	1	0
Kdyby dnes vypukla jaderná válka, smetla by pravděpodobně z povrchu zemského všechno živé.	0	1	3
S růstem populace a rozšiřováním její hospodářské činnosti se zvyšuje nebezpečí negativního působení na přírodních a životní prostředí.	0	0	3
Kácení lesů, zejména postupná likvidace amazonského deštného pralesa, může vést k hrozivému úbytku volného atmosférického kyslíku.	0	0	3
Rapidně mizí život ze světového oceánu, který se stává odpadní jámou zeměkoule.	0	0	3
Vulkanismus a zemětřesení jsou stálým nebezpečím a hospodářským problémem.	0	0	3
(populační exploze) Tento růst komplikuje hospodářský vývoj a vyhrocuje sociální problémy.	0	1	3
Téměř polovina obyvatel Latinské Ameriky žije v bídě, ale desetina užívá bohatství regionu.	1	3	0
Hmotná a kulturní úroveň obyvatel je i nadále nízká: polovina trpí podvýživou, čtvrtina je negramotná.	1	2	3
Základním problémem je výživa. Tempo růstu zemědělské produkce nestačí pokrýt potřeby rostoucí populace.	1	3	0
Podle odborníků FAO trpělo na naší planetě 500 milionů osob hladem. Nejméně 2 miliardy postrádaly stabilní spolehlivé zdroje pitné vody.	0	0	3
Úrodnost polí klesá, zejména vlivem pokračující eroze. Značná část zavlažovaných pozemků je zasolena nebo zamokřená.	0	0	3
Hlavní pás hladu a smrti se rozkládá v blízkosti rovníků.	2	3	0
Obyvatelé „černého kontinentu“ trpí malárií a schizozomózou.	2	3	0

Rostlinná výroba mnohde trpí suchem, nálety sarančat, povodněmi, erozí půd.	0	0	3
Prohlubující se propast mezi vyspělými, rychle se rozvíjejícími státy a těmi zeměmi, které stagnují nebo upadají, znamená nesmírně vážné nebezpečí pro celou planetu.	0	0	3
Úbytek orné půdy ovlivňuje přesuny obyvatelstva. Počet běženců před životním prostředím už dávno přesáhl 10 milionů obyvatel.	0	2	3
Nacionalismus, rasismus, náboženská nesnášenlivost stále ještě brání takovému pohledu na svět, který je základem zachování míru a stability.	0	0	3
Celkem	10	22	45

Název: Hospodářský zeměpis 2

Autor: Ladislav Skokan a kol.

Stránkový rozsah: 152 stran

Vydání: 3. přepracované vydání, Praha 2004

ISBN: 80-7168-872-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 20 314/94-23 dne 18. 3. 2004

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Zdroje surovin, až na výjimky odedávna intenzivně využívané, se postupně vyčerpávají.	0	0	3
Trvající problémy s kvalitou ovzduší. Množství pevných i plyných emisí se negativně projevuje nejen na všech složkách krajinné sféry, ale i na zdraví obyvatelstva.	0	3	2
Celkem	0	3	5

Název: Geografie pro střední školy 1 (Fyzickogeografická část)

Autor: Jaromír Demek a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2001

ISBN: 80-85937-73-5

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 28 764/96-71 dne 31.12.1996

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Narušení ozonoféry představuje zatím nejvážnější zásah člověka do globálního životního prostředí a tedy i do úplného klimatického systému	0	1	3
Antropogenní ovlivňování atmosféry se projevuje zvyšováním teploty, úbytkem ozonu a kontaminací potravního řetězce.	0	1	3
Rostoucí koncentrace jedovatých těžkých kovů v oceánské vodě způsobují, že se kovy dostávají do potravních řetězců.	0	0	3
Přesto se oblasti permafrostu začínají v současné době intenzivně obhospodařovat, což vede k narušení rovnováhy dlouhodobě zmrzlé půdy.	0	0	3
Ani dnes nejsme schopni předpovědět počasí zcela přesně, což	0	0	3

může způsobit i přírodní katastrofy s velkými materiálními škodami.			
Nejzávažnějším problémem je znečištění vod světového oceánu. Velmi časté znečištění ropnými produkty má za následek snížení výparu, zvýšení teploty vody v oceánech, úbytek zelených rostlin produkující kyslík.	0	0	3
Dlouhodobý přísun kyselých látek v podobě kyselých dešťů způsobuje nárůst kyselosti povrchové i podpovrchové vody.	0	0	3
Změny původní přírodní krajiny tropického deštného les se dnes staly celosvětovou spornou otázkou.	0	0	3
Dnes známé hodně rostlin a živočichů, kteří vyhynuli přičiněním člověka a které by při současných poznatcích genetiky měli dnes v šlechtitelství nevyčíslitelnou cenu	0	0	3
Vymírání rostlin a živočichů způsobené člověkem má na rozdíl od evolučního vymírání destruktivní vliv na stabilitu ekosystému.	0	1	3
Celkem	0	3	30

Název: Geografie pro střední školy 2 (Socioekonomická část)

Autor: Stanislav Mirvald a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 1998

ISBN: 80-7235-008-0

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 13 780/98-23/230 dne 31.12.1998

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Nevhodné způsoby hospodaření vedou k vyčerpání zemědělských půd, k vyvolání eroze, k rozšiřování pouští.	0	0	3
Stupňující se tempo rybolovu způsobilo pokles výlovků v mnoha oblastech. Pokud má být rybolov perspektivní i v budoucnosti, je nutné, aby byla dodržována pravidla zajišťující trvale udržitelný život mořských ekosystémů.	0	0	3
Koncentrace skleníkových plynů v atmosféře stoupá, což pravděpodobně povede k narušení klimatického systému s mnoha negativními dopady.	0	0	3
Exhaláty dusivých jedovatých a karcinogenních plynů vznikajících spalováním pohonných hmot, zhoršují životní podmínky a zdraví obyvatel především ve městech a snižují produktivitu krajiny. Škodlivé účinky hluku a vibrací z dopravy patří k nejtěžším problémům obyvatel měst.	0	3	2
Zvýšený tlak na krajinu způsobuje ohrožení přírodních zdrojů, především vody a půdy.	0	0	3
Lidské zdraví je ohrožováno přítomností jedovatých látek, ionizujícího záření, hluku a patogenních mikroorganismů ve všech složkách životního prostředí.	0	3	0
Často se hovoří o bohatém severu a chudém jihu. Vysoké přírůstky obyvatel rozvojových zemí s sebou přináší další průvodní jevy. Jsou to problémy hladu, podvýživy, nízké životní úrovně atd.	0	3	1
(migrace) časté jsou důvody politické, náboženské, ekonomické.	0	0	3
Anonymita městského prostředí, kriminalita, drogy,	0	1	3

nadměrné zatížení životního prostředí exhaláty, komunálními odpady atd. To jsou jen některé negativní jevy, před kterými pak městský člověk stojí.			
V současnosti jsou spíše určité obavy z prohlubujících se hospodářských rozdílů mezi bohatým severem a chudým jihem.	0	0	3
Stále větší závislost na informačních sítích vyvolává hrozbu budoucí informační války. Spočívala by v narušení armádních počítačových sítí i vojenské techniky.	0	0	3
Obyvatelstvo ohrožují přírodní rizikové procesy. Jejich projevy mohou být zesílené v souvislosti s antropogenními činnostmi.	0	3	3
Potravinové zdroje jsou rozdělovány nerovnoměrně. Existují problémy s hladověním a podvýživou.	0	1	3
Změny v přírodních ekosystémech včetně oceánských. Dochází k výraznému úbytku přírodních krajín, k jejich degradaci.	0	0	3
Nelze stále zvyšovat počet obyvatel, jestliže jsou potravinové zdroje prokazatelně omezené.	0	1	3
Celkem	0	15	39

Název: Geografie pro střední školy 3 (Regionální geografie světa)

Autor: Miroslav Puskal a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2001

ISBN: 80-85937-93-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 10 455/97-21 dne 7.3.1997

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Odlesňování může vést k porušení kyslíkové rovnováhy Země, k velkému množství oxidu uhličitého na Zemi, k menšímu vypařování ze stromů, ke ztrátě stromů živočišných druhů.	0	0	3
Znečištění vody způsobuje řadu nemocí i problémů s pitnou vodou.	0	0	3
Tání ledovců, bohužel, pokračuje i v současné době v souvislosti s globálním oteplováním atmosféry, jež je zapříčiněno hospodářskou činností člověka, např. Zvyšování obsahu oxidu uhličitého v atmosféře způsobuje tzv. Skleníkový efekt.	0	0	3
Kdyby veškerý led na Zemi roztál, zvýšila by se hladina světového oceánu o 60 m, což by zaplavilo většinu průmyslové západní Evropy.	1	0	3
(náboženství) Avšak ony malé výjimky zde tvoří nejproblematictější a nejžhavější území. V Libanonu jde o vnitřní spory mezi křesťany a muslimy a Izrael má trvalé problémy s okolními státy.	3	1	3
Dezertifikací rozumíme děj, při kterém dochází ke změně přírodních podmínek, které mají za následek vznik pouští.	0	0	3
Příčinou hladomorů není však pouze nedostatek srážek, ale i špatné využívání půd obyvatelstvem.	1	2	3
Zavlažování urychlilo pronikání soli na povrch a tím přispělo k postupnému znehodnocení půdy.	0	0	3

Špatná zdravotní stav obyvatelstva je jedním ze závažných problémů Afriky. Odhaduje se, že asi čtvrtina obyvatel trpí malárií.	3	3	0
Oblast střední Afriky se počátkem devadesátých let stala územím s nejvyšším výskytem osob nakažené virem HIV.	3	1	3
Těžba nerostných surovin má za následek vyčerpání zdrojů energie i ostatních surovin, hromadění těžebního a průmyslového odpadu, únik ropy při jeho těžbě.	0	0	3
Vážným problémem Austrálie je voda. Většina pevniny má málo srážek a velký výpar.	3	0	3
Příznačný je také výskyt nebezpečných tsunami, katastrofických vln šířících se obrovskou rychlostí a dosahující při pobřeží výšky i několika desítek metrů.	0	0	3
K nejzávažnějším problémům Atlantiku patří značné znečištění pobřežních vod.	1	0	3
Celkem	15	7	39

Název: Geografie pro střední školy 4 (Česká republika)

Autor: Jiří Kastner a kol.

Stránkový rozsah: 88 stran

Vydání: 2. přepracované vydání, Praha 2004

ISBN: 80-7235-266-0

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 21728/2003-23 dne 24.6.2003

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
V oblastech, kde nejsou vhodné přírodní podmínky pro zemědělství, přináší zemědělské hospodaření poměrně malý ekonomický efekt a mnohde může zhoršovat ekologické hodnoty území.	0	0	3
(znečišťující látky)Ve velkých městech a v průmyslových oblastech mohou jejich koncentrace dosahovat vysokých hodnot.	2	0	3
V letních slunečních dnech se ovzduší v našich velkých měst často vytváří fotochemický smog.	2	0	3
Průmyslový vývoj doprovázely pronikavé a často nevratné změny přírodního a životního prostředí.	0	0	3
Velké škody na životní prostředí způsobila zejména těžba uranu podzemním vyluhováním.	2	0	3
Snaha o potravinou soběstačnost, provázená nadměrným používáním umělých hnojiv a pesticidů a neúměrným zvětšováním rozlohy obdělávaných pozemků v zemědělství. Důsledkem bylo odstraňování rozptýlené zeleně a snižování biodiverzity krajiny, zvýšená eroze, ztráta přirozené úrodnosti půd, kontaminace povrchových a podzemních vod.	2	0	3
Nedostatečná legislativa v odpadovém hospodářství, projevující se nadměrným znečištěním, vypouštěním průmyslových a komunálních odpadních vod a nežádoucím rozšiřováním skládek nebezpečného odpadu.	2	0	3
Celkem	10	0	21

Název: Příroda a lidé Země

Autor: Ivan Bičík, Bohumír Jánský a kol.

Stránkový rozsah: 136 stran

Vydání: 2. upravené vydání, Praha 2008

ISBN: 978-80-86034-73-7

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 8773/2007-23 dne 3.5.2007

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Intenzita skleníkového efektu se tak zvyšuje a oteplování podnebí Země se stává hrozbou civilizace.	0	0	3
Mnoho živočichů zcela vyhubil nadměrným lovem nebo úmyslně jako škůdce, existenci mnoha jiných je ohrožena.	0	0	3
Populační růst se v polovině 20. století stal jedním ze základních globálních problémů lidstva a zůstává jím i ve století dalším.	0	0	3
Denně se dočítáme v tisku o množství menších či větších konfliktů v různých částech světa, v jejichž pozadí stojí rasová nesnášenlivost, národnostní a náboženská problematika nebo i napětí v mezigeneračních vztazích.	0	0	3
S úbytkem vody prudce vzrostla salinita, která způsobila vymizení většiny druhů jeho živočichů.	0	0	3
Stupeň schopnosti využívat a rozvíjet moderní poznatky vědy vede k dalšímu prohlubování rozdílů v dnešním světě.	0	0	3
Šíření industrializace a importované kultury do rozvojových zemí jako důsledek globalizace vede nejen k ovlivnění a snižování kulturní, ale i biologické diverzity Země a k zániku tisíců druhů rostlin, živočichů a biotopů.	0	0	3
Rozloha tropických deštných lesů se neustále zmenšuje a mizí i jejich původní obyvatelstvo.	0	0	3
Problém rozvoje hospodářství málo vyspělých zemích Jihu je do značné míry spojen s daleko větším množstvím emisí, jejichž celkové množství má globální dopady.	0	0	3
Celosvětově nebezpečný nárůst koncentrace oxidu uhličitého a dalších plynů, způsobující zvyšování skleníkového efektu atmosféry. To může znamenat výrazný růst globální teploty a častější výskyt extrémních povětrnostních jevů.	0	0	3
Poškozování ozonové vrstvy atmosféry polychlorovanými uhlovodíky má za následek zvýšené pronikání ultrafialové složky slunečního záření s rakovinotvornými a patrně i mutagenními účinky na živé organismy včetně člověka.	0	0	3
Obyvatelstvo některých ostrovů a pobřežních oblastí tropů pravidelně ohrožují vzdušné víry obrovské ničivé síly a rychlosti – tropické cyklony.	3	0	0
Dochází k porušování zákonů těchto zemí i k nedodržování lidských práv a svobod.	3	2	0
Na svazích je nechráněná půda odnášena vodní erozí, která má za následek neustálé zmenšování hloubky půdního profilu, snižování přirozené úrodnosti nebo dokonce úplné znemožnění zemědělského využití.	0	0	0
Pět válečných konfliktů mezi Izraelem a jeho arabskými sousedy představuje tuto oblast jako nejnebezpečnější ohnisko mezinárodního napětí s mimořádně nakupením	2	0	3

moderně vyzbrojených armád.			
Pro přežití člověka na Zemi jsou podstatné obě diverzity, biologická i kulturní.	0	0	3
Teroristické metody boje s civilní vládou sužovali Severní Irsko, Španělsko a Korsiku, kde část společnosti usiluje o autonomii či nezávislost.	3	0	0
Dlouholetý konflikt znesvářených stran v Angole a šíření náboženského fundamentalismu jsou regionálními konflikty nedůstojnými ideálů současného světa.	3	2	0
Násilí na civilním obyvatelstvu počátkem 90. let si svou brutalitou nezdaly s metodami fašismu a komunismu.	2	3	0
Akutní hlad ohrožuje v četných oblastech při delším trvání zdraví, ale i život postižených.	0	3	2
Celkem	14	11	41

Název: Makroregiony světa

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 148 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2009

ISBN: 978-80-86034-78-2

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 8773/2007-23 dne 3.5.2009

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
(...) riziko válečného konfliktu s globálními dopady rozhodně zažehnáno není, a to zejména vzhledem k vzájemné propojenosti světa.	0	0	3
Životní úroveň zde tradičně žijících národů se radikálně změnila v něčem k dobrému (bydlení), v něčem k horšímu (alkoholismus).	2	2	3
Neustále kácení kvalitních dřevin, hledání a dobývání surovin, stavba a užívání železniční a silniční sítě vedly k rychlému úbytku rozlohy těchto ekologicky cenných území.	0	0	3
Australský kontinent je vlivem dlouhodobě trvajících sucha ohrožen také nebezpečím rozsáhlých přírodních požárů.	2	0	3
Čína nadále utlačuje etnické a náboženské menšiny, především na západě státu.	1	0	3
(...) Přestože důsledky těchto problémů jsou pro obyvatele postižených oblastí často tragické, pro celosvětové dění jsou mnohem závažnější rizika globálního charakteru.	0	2	3
V důsledku odtávání ledovců a teplotní rozpínavosti vody dochází ke zvyšování hladiny oceánu.	0	0	3
(...) Vzhledem k mimořádné druhové rozmanitosti těchto ekosystémů je jejich kácení zároveň ze zásadních příčin ohrožení příčin ohrožení druhové rozmanitosti na zemi.	0	0	3
Zvýšený tlak lidstva na přírodní prostředí obecně souvisí zejména s nárůstem celosvětové populace a se změnou životního stylu.	0	0	3
Ten se projevuje především ve vyspělých zemích na jedné straně nepřiměřeným zvyšováním spotřeby surovin a energie, na druhé straně zvyšováním produkce odpadků.	0	0	3
Dalším významným problémem z hlediska provázanosti současného světa je nebezpečí šíření převážně infekčních nemocí (AIDS, malárie, ebola aj.).	0	0	3

Jinde etnické, náboženské, sociální a politické problémy vyústili do konfliktů a válečných událostí, které většinou na delší období a s těžkými následky „odpojili vlak“ směřující k jejich dalšímu rozvoji.	0	0	3
Snaha o přežití v důsledku stále rostoucího počtu obyvatelstva vede k extenzivnímu rozšiřování zemědělsky využívaného území, což je spojeno s velice negativním dopadem na přírodní prostředí.	0	0	3
Zdraví a výživa obyvatel jsou na velmi nízké úrovni, asi 25 % nyní trpí hladem a dalších 30 % celkovou podvýživou.	1	3	3
Velkým problémem přírodních podmínek makroregionu je postupující rozšiřování pouští, což sebou přináší i nedostatek pitné vody.	0	0	3
Na jihu se rozkládá tropický deštný les, který je dnes ohrožen nejen zvýšeným tlakem narůstajícího počtu obyvatel, a tedy požadavkami na novou ornou půdu a pastviny, ale také ekologicky nešetrnými technologiemi při těžbě ropy.	1	0	3
Nigérie je stát s dosud vysokou mírou kriminality, korupce a nábožensky motivovaných problémů, kterou vlády zatím nejsou schopny zvládnout.	3	0	0
Rozsáhlé původní pralesy byly vykáceny a tato půda se využívala především pro pěstování rýže, pšenice, juty a jiných plodin.	1	0	3
Jedním z klíčových problémů významného rozvoje je trvalé znečišťování moří a oceánů.	0	0	3
Makroregion charakterizuje extrémně nerovnoměrné rozložení bohatství, kde v rukou malé skupiny rodin je většina bohatství jednotlivých zemí.	0	0	3
Pralesy v Amazonii však v současné době doslova mizí před očima, a to především z důvodů těžby dřeva, nerostných surovin, výstavby dopravních komunikací a získávání zemědělské půdy.	0	0	3
Pro Latinskou Ameriku jsou charakteristické velké sociální rozdíly.	2	2	2
V makroregionu je vysoký podíl nedemokratických režimů a z toho pramení poměrně vysoká míra nesvobody, časté nedodržování lidských práv a nerovnoprávné postavení žen.	1	2	3
Obyvatelstvo Brazílie charakterizují velké sociální rozdíly mezi bohatými a chudými.	3	2	0
Stále rostoucí neřízená migrace z venkova do měst má za následek mimo jiné vznik a rozšíření slumů na okrajích měst.	1	0	3
Pro aglomerace i velká města jsou typické značné rozdíly mezi honosnými jádry měst a čtvrtěmi se sídly městských boháčů a rozsáhlých chudinských čtvrtí.	0	3	0
Velmi výrazně zasahuje do života člověka, a to jak nadbytkem (povodně), tak i nedostatkem (období sucha).	0	1	3
Dalším problémem je velmi vysoká porodnost a také vysoký podíl negramotných a velké rozdíly v životní úrovni obyvatelstva.	3	2	0
(...) Ty ohrožují nejen přírodní prostředí, ale i jednotlivé obyvatele a lidskou společnost jako celek.	1	1	3
Nevelký národ Karakalpaků žijící v jeho blízkosti patří k nejvíce postiženým populacím na světě vlivem změn životního prostředí.	3	3	0
Největším problémem je územní nestabilita výroby, která	2	3	0

sebou přináší nezaměstnanost a ztrátu výrobních tradic.			
Celkem	27	33	79

Název: Regionální zeměpis světadílů

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 136 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2000

ISBN: 80-86034-53-4

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 10224/2000-22 dne 21.1.2000

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
civilizační tlak, daný ekonomickými a strategickými zájmy změnil v průběhu života 19. a 20. st. Tradiční způsob života Indiánů.	0	3	1
Byli nuceni se přizpůsobit technicky vyspělé společnosti, vymírali nebo přežívali jen v odlehlých oblastech.	0	3	1
(Lesy)Jejich bohatství příliš láká, proto ubývají	0	0	3
V těchto jádrech se soustřeďuje i velký počet bohatších lidí, existují v nich velké sociální rozdíly.	1	2	3
Kulturní a sociální odlišnost vytváří politické a sociální konflikty.	0	2	3
Dlouhodobá orientace na tepelné elektrárny a těžký průmysl způsobila závažné problémy na znečištění ovzduší.	0	0	3
Těžba a doprava těchto surovin silně narušila charakter labilního původního ekosystému tajgy a tundry.	0	0	3
Sovětská éra učinila z oblasti jedno z hlavních světových center produkce bavlny avšak za cenu jedné z největších ekologických katastrof tohoto století (...). Zvýšila se slanost jezerní vody, a proto vyhynuly ryby. O zdroj obživy tak přišlo na 80 000 lidí.	3	3	0
Zde se nachází řada cenných vulkánů, gejzírů a lidskou společnost vysoké riziko častých přírodních katastrof, zemětřesení a sopečných výbuchů.	1	0	3
Mnohem zřetelněji se objevily rozdíly mezi venkovany a elitou ve městech především ve vzdělání, zdravotní péči a v životní úrovni.	3	2	0
Pro lidstvo má světový oceán mimořádný význam svými surovinami i potravinovými zdroji a klimatickým ovlivňováním pevnin.	0	0	3
(...) K tomu, aby je lidstvo mohlo využívat, musí okamžitě omezit jeho katastrofální znečišťování.	0	0	3
Problémy může vyvolat příchod velkého počtu zahraničních návštěvníků, legálních i nelegálních zahraničních pracovníků.	3	0	0
Konflikty a boje zde v posledních letech vyvolaly velký pohyb obyvatelstva.	0	0	3
Neúcta k člověku byla doprovázena neúctou k přírodě.	0	3	2
Stalinská a komunistická vytvořila v této oblasti podmínky pro bezpráví a příkoří páchané dodnes na celých národech.	3	3	0
Konflikty jinde běžné, zde získávají národnostní charakter.	3	0	0
Dnešním výsledkem jsou velké oblastní, etnické a sociální rozdíly.	3	1	0

Venkovské obyvatelstvo ve vnitrozemí žije v chudobě.	2	3	0
Velkým problémem všech méně rozvinutých zemí monzunové Asie je vysoký přirozený přírůstek obyvatelstva.	3	2	0
Razantní politika slavila úspěch na úkor občanských práv.	2	3	0
Až do 70. let bylo nečínské obyvatelstvo násilně utlačováno.	3	3	0
Rychle rostoucí počet obyvatel všech zemí jihovýchodní Asie vede k prudkému růstu městského obyvatelstva. Velká města narůstají nezvladatelným tempem, bez dostatečného zajištění infrastruktury.	0	1	3
Velký populační růst jižní Asie vytváří mimořádný tlak na zbytky původního či málo pozměněné přírody a je ohrožena řada rostlinných a živočišných druhů.	1	0	3
(...) sahel se stává synonymem pro hladomor.	3	0	0
Silné jsou hnutí extrémních islamistů, organizující teroristické útoky po celém světě.	0	0	3
Spotřeba potravin připadajících na jednoho obyvatele dosahuje v 15 afrických státech méně než 85 % doporučené energetické dávky.	1	2	3
Velkým problémem je znečišťování moří. Každý rok se setkáváme se zprávami o havarii ropných tankerů, těžních zařízení nebo únicích ropy.	0	0	3
(...) Výnosy z drog v posledních letech vysoce převyšují obchod se všemi ostatními zemědělskými produkty	0	0	3
S pralesem rychle mizí i původní indiánské obyvatelstvo, jedinečná fauna a rostlinná společenstva, rozvíjí se vodní eroze a vznikají chudé a neúrodné stepi.	0	1	3
Region velmi trpí krvavými politickými a etnickými srážkami.	3	3	0
Celkem	38	41	54

Název: Hospodářský zeměpis. Globální geografické aspekty světového hospodářství

Autor: Ivan Bičík a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2003

ISBN: 80-86034-52-6

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 22109/2003-23 dne 29.7.2003

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Značná část přírodních zdrojů na zemi patří mezi vyčerpatelné a neobnovitelné, a proto hospodaření s nimi musí být zvláště pečlivé a uvážlivé.	0	0	3
Správnou cestou k řešení je důsledné třídění odpadů a jejich druhotné využití a zejména zavádění bezodpadových technologií do všech druhů výroby.	0	0	3
Zvyšování množství skleníkových plynů v atmosféře může vést k růstu její průměrné teploty a pak k hlubokým klimatickým změnám a vážnými důsledky pro lidstvo.	0	0	3
Při neřízeném pokračování těchto pochodů hrozí například tání pevninských ledovců a sněhu v polárních oblastech, což by vedlo ke zvyšování hladiny oceánů a rozsáhlému zaplavení pobřežních nížin, kde žije velká část světové populace.	0	0	3
Zároveň jsou zde v důsledku nedostatku potravin, etnických	0	1	3

válek či epidemií nepříznivé úmrtnostní poměry.			
Hlad a podvýživa je trvalý jev, který doprovází lidstvo v různých oblastech světa od nepaměti.	0	1	3
Kromě toho v rozvojových zemích jsou zpravidla nižší nároky na respektování požadavků na ochranu přírodního prostředí a bezpečnost práce.	0	0	3
Ovšem rozdíly mezi chudými a bohatými se nezmenšují. Spíše naopak rostou. Je to proto, že pro svůj rozvoj a jeho tempo mají hospodářsky nejvyspělejší země nejlepší předpoklady a dokáží je dobře využívat.	0	2	3
Chudoba způsobuje nekvalitní výživu, ta ovlivňuje vyšší nemocnost obyvatel, která způsobuje nižší pracovní výkonnost a nízkou produktivitu práce.	0	2	3
Hlavním problémem na počátku 21. století zůstává terorismus, jenž některé skupiny se snaží o vzájemné propojení a spolupráci.	0	0	3
Tak silný nedostatek vody patří k častým problémům zemí chudého Jihu.	1	0	3
Rovněž vysoká porodnost četných rozvojových zemí snižuje šance na kvalitní stravu a možnost zajištění osobního rozvoje.	0	0	3
Nejen rozvojové země, ale i většina hospodářsky vyspělých zemí se potýká s řadou sociálních problémů. Těmi jsou trvalá imigrace, nezaměstnanost, problémy soužití různých etnik a kultur.	0	1	3
Velké sociální rozdíly vedou k tzv. Patologickým jevům – ke zvyšování kriminality, užívání drog, sebevraždy.	0	2	3
Také u nás přežívá skrytý rasismus projevující se k Romům, Vietnamcům a příslušníkům dalších menšin.	3	2	0
Vznikaly tak rozsáhlé dotykové zóny, v nichž se prakticky nepřetržitě odehrávaly války, povstání a jiné snahy o změnu.	0	0	3
Nejchudším a přírodními zdroji hůře a nerovnoměrně vybaveným makroregionem je subsaharská Afrika s největší zaostalostí a obrovskými hospodářskými, politickými i sociálními problémy.	1	0	3
Energetika patří mezi odvětví, které nejvýznamněji přispěla k devastaci přírodního prostředí emisemi popílků a plynů do atmosféry, okyselování půd a vod, ale i rozsáhlými skládkami z těžby a úpravy rud či popílků z elektráren a tepláren.	0	0	3
(automobilová doprava) Vysoká koncentrace vytváří na klíčových místech mimořádné problémy výrazně ovlivňující kvalitu životního prostředí.	0	0	3
V těchto zemích ruské obyvatelstvo ztratilo své někdejší privilegovanou pozici, což spolu se vzestupem nacionalismu dominantních národů vyvolalo řadu konfliktů.	3	1	0
Soužití přistěhovalců a místního obyvatelstva představuje v současnosti jeden z nejvážnějších celosvětových problémů.	3	0	0
Druhou zásadní změnou jsou teroristické útoky na tuto velmoc (USA) vedené extrémními skupinami.	3	0	0
Drastické výsledky mají i některé konflikty mezi různými kmeny v Africe. Někde takový vývoj zašel až do situace, kdy země nemá centrální vládu a o moc soupeří jednotliví vládcové s vyzbrojenými násilnickými skupinami (Somálsko).	3	2	0

Nedostatek, ba dokonce výrazný nedostatek bílkovin ve složení konzumované potravy je velkým problémem většiny rozvojových zemí a ohrožuje zdraví a rozvoj především u dětské populace.	0	3	0
Dalším závažným problémem většiny chudých obyvatel je vysoká nemocnost.	0	3	0
Výsledkem jsou pak přímé útoky proti cizincům, kteří jsou extrémními skupinami místního obyvatelstva obviňováni z existence různých negativních jevů ve společnosti.	0	3	0
Celkem	17	23	54

Název: Zeměpis České republiky

Autor: Milan Holeček a kol.

Stránkový rozsah: 96 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2006

ISBN: 80-86034-53-4

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 14087/2003-23 dne 1.4.2003

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Ovšem i tyto zdroje lze znehodnotit do té míry, že začnou ohrožovat samotný život.	0	0	3
Atmosféra, především vzduch, sice patří k nevyčerpatelným zdrojům, ale jeho čistota a hlavně množství kyslíku v něm značně klesá. Způsobuje to devastace jeho přírodních zdrojů – úbytek našich lesů, ale i znečišťování oceánů atd.	0	0	3
Náhlé rozvodnění vodního toku, kdy během velmi krátké doby extrémně vzroste průtok, způsobuje v obydlených oblastech velké ekonomické škody.	0	0	3
Jakost naší hydrosféry je také závislá na srážkách ovšem ty jsou často znečištěné z ovzduší, a tak srážková voda přichází do hydrosférického oběhu již částečně mineralizovaná, což se projevuje poškozením nejen půd, ale i biosféry.	1	0	3
Značně je postiženo i životní prostředí. (...), ale s rostoucím automobilovým provozem stoupají imise oxidu dusíku.	0	0	3
(...) mnoho nebezpečných komunálních i průmyslových odpadů končilo na černých skládkách, které dnes představují riziko pro životní prostředí. Lidé žijící v těchto oblastech byli vystaveni nadměrnému působení škodlivin, což se postupně projevovalo v jejich zhoršeném zdravotním stavu a kratší střední délce života.	0	3	3
Celkem	1	3	18

Název: Zeměpis cestovního ruchu

Autor: Milan Holeček, Peter Mariot, Miroslav Střída

Stránkový rozsah: 99 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 1999

ISBN: 80-86034-39-9

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 21 366/99-22 dne 11.5.1999

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
(...)bohatý Sever, který představuje jádrovou oblast v	0	0	3

celoplanetárním měřítku a chudý Jih, periferní oblast Země.			
Obyvatelstvo často trpí hladem nebo podvýživou, nedostatečnou hygienou, vysokou nemocností, negramotností.	0	3	0
K vážným problémům současného světa patří rychlý početní růst obyvatelstva Země.	0	0	3
V málo rozvinutých zemích nestačí rozvoj hospodářství držet krok s rychle rostoucím počtem obyvatel. Důsledkem je hlad a podvýživa širokých vrstev obyvatelstva v rozsáhlých oblastech.	0	2	3
Hrozba nerovnováhy mezi chudými a bohatými státy se stává problémem pro celé mezinárodní společenství.	0	1	3
Mezi závažné globální problémy patří narušování ekologické rovnováhy.	0	0	3
Člověk způsobuje znečišťování moří, kácení tropických deštných pralesů, podílí se na šíření pouští.	0	1	3
Oslabení ozonové vrstvy ohrožuje zrak a způsobuje rakovinné onemocnění kůže lidí i jiných živočichů i snížení úrody obilnin.	0	3	0
Jiným důsledkem kolonialismu je vnitropolitický neklid v některých zemích i konflikty mezi jednotlivými státy.	0	0	3
Celkem	0	10	21

Název: Zeměpis pro střední odborné školy a učiliště

Autor: Milan Holeček a kol.

Stránkový rozsah: 120 stran

Vydání: 2. vydání, Praha 2012

ISBN: 978-80-86034-96-6

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 13 586/2004-23 dne 11.6.2004

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Klimatické změny se mohou nepříznivě projevat nejen na zdravotním stavu rostlin a živočichů, ale i na zdraví lidí.	0	0	3
Přízemní ozón má nepříznivý vliv na všechny živé organismy.	0	0	3
Globální problémy vznikají vědomým lidským přetvářením okolního prostředí. Vznikají následkem rozvoje společnosti a vytvářejí hrozbu celému celému světu.	0	0	3
Současné zemědělské způsoby hospodaření ohrožují původní rostlinstvo a živočišstvo poklesem druhové pestrosti. Způsobují zásadní změny povrchu a celkového vzhledu krajiny, ovlivňují vodní režim a znehodnocují vodní zdroje v krajinách. Nepříznivé dopady zemědělských postupů se projevují i poškozováním půdy a vodstva nadměrným hnojením a k chemickými přípravky určenými k hubení škůdců.	0	0	3
Půda, kterou u nás lidé donedávna značně bezohledně využívali a často ničili, je na Zemi stále více ohrožována. Přitom je nenahraditelným a neobnovitelným zdrojem obživy lidstva.	0	2	3
Vážnou hrozbou pro životní prostředí lidstva představuje v současnosti zejména nadměrné čerpání přírodních zdrojů.	0	0	3

Hospodářská činnost lidí působí množství škod zejména nadměrným čerpáním přírodních zdrojů, soustavným odlesňováním a následným odnosem zemědělské půdy a stálým úbytkem zemědělské půdy v důsledku stavební činnosti.	0	0	3
Objevují se nové hrozby , z nichž k nejvážnějším patří mezinárodní terorismus.	0	0	3
Současný svět můžeme podle dosaženého stupně rozvoje zhruba rozdělit na dva světy. Bohatý, rozvinutý Sever a chudý Jih.	0	0	3
Nadále však existují oblasti dlouhodobě nestabilní, kde dochází k násilnostem a vojenským srážkám.	1	0	3
Objevila se však i nová rizika spojená s mezinárodním terorismem.	0	0	3
Kmenová různorodost spojená s chudobou, zaostalostí, zneužíváním moci vede v řadě zemí ke krvavým srážkám, vyhánění obyvatel a někdy i k systematickému vyvražďování.	0	3	0
(...) Například surovinový a energetický problém na sebe navzájem působí s problémem ekologickým a demografickým a tyto problémy souvisí s problémem výživy.	0	0	3
Pro rozvojové země znamená velký podíl mladých lidí mnohé problémy, které prohlubují jejich hospodářské a sociální těžkosti.	2	3	0
Chudé země však nemají dostatek prostředků. To se projevuje v negramotnosti, vysoké nemocnosti a celkově nízké životní úrovni celé společnosti.	1	2	3
V prostředí velkého nahromadění lidí, špatných hygienických podmínek a chudoby je vysoká nemocnost a množství sociálních problémů.	0	3	0
Narušené neboli degradované kulturní krajiny jsou právě na území České republiky, ale i v jiných oblastech světa s dlouhodobou průmyslovou činností častými příklady záporných vlivů na krajinu a na životní prostředí.	3	0	2
Povodně způsobené náhlými přívalovými dešti, táním sněhu v pohorích a rozmrzáním vodních toků jsou v České republice v posledních letech nejčastějšími druhy živelných pohrom vytvářejících bezprostřední situace ohrožení.	3	0	0
Vznikají proto mnohé problémy vzájemného sociálního soužití označované jako sociálně patologické jevy.	0	0	3
Nerozumné a nadměrné využívání těchto přírodních zdrojů vedlo k vyčerpání ložisek v průmyslových oblastech.	0	0	3
Vyčerpávání kvalitních surovinových ložisek se nahrazuje zvýšeným využíváním ložisek menší kvality. To přináší zvýšení nákladů a množství odpadů.	0	0	3
Neuspokojivá situace je zvláště v rozvojových zemích, kde žije 95 % všech hladovějících.	1	1	3
Z hlediska převažujícího územního rozložení rozvojových a rozvinutých oblastí na Zemi mluvíme o bohatém Severu a chudém Jihu.	0	0	3
Hlavním ohniskem střetů jsou rozsáhlé dotykové zóny mezi civilizačními sférami, kde se často odehrávaly ozbrojené konflikty a byly snahy o změnu stávajících mocenských poměrů.	0	0	3
Ještě větším problémem současnosti jsou nejrůznější formy	0	0	3

terorismu. Jsou spojeny s extremistickými skupinami, zločineckými organizacemi a diktátorskými snahami jednotlivců či skupin.			
Celkem	11	14	62

Název: Maturita ze zeměpisu

Autor: Václav Valenta, Vladimír Herber a kol

Stránkový rozsah: 128 stran

Vydání: 2. vydání, Praha 2004

ISBN: 80-86034-57-7

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Zhoršování životního prostředí se stává pro obyvatelstvo, lokálně i globálně, vážným problémem.	0	2	3
Deštné lesy bývají označovány za „plíce Země“ a zmenšování jejich rozlohy, které v současné době probíhá, může mít vážné ekologické důsledky.	0	0	3
Ke globální problémům narušování ekologické rovnováhy patří zejména vyčerpávání přírodních zdrojů, likvidace lesů v rovníkové oblasti, znehodnocování půdy, znečišťování vod, zesílení skleníkového efektu i zeslabování ozonové vrstvy.	0	0	3
Podle některých prognóz by přineslo pokračující poškozování životního prostředí během několika desetiletí zásadní pokles produkce potravin, energie a výrobků a mělo by také nepříznivý dopad na zdravotní stav populace.	0	1	3
Některé z rizik mají globální rozměry a v budoucnu by mohly ohrozit vývoj lidské společnosti a dokonce i existenci vyšších forem života na zemi.	0	0	3
Za nejhroživější se považují zemětřesení. Pokud k nim připočítáme i následné jevy, mohou jim padnout za oběť tisíce lidí a dochází mnohdy k devastaci krajiny.	0	1	3
(sopečné katastrofy) Silně ovlivňují přírodní prostředí a mají katastrofické následky pro místní obyvatelstvo.	0	3	3
Značná část obyvatel trpí podvýživou i akutním hladem, kdy příjem potravin nezajišťuje základní životní funkce.	0	2	3
To vytváří podhoubí pro rasismus a xenofobii, ke kterému se hlásí některá extremistická hnutí a politické strany.	0	0	3
Nacionalismus má různou intenzitu a projevy. Setkáváme se s ním i v demokratických zemích, kde je mnohdy spojován se separatismem.	0	0	3
Jedním z podstatných znaků světa na přelomu druhého a třetího tisíciletí je výrazná nerovnoměrnost v dosaženého stupni ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje.	0	0	3
Velké procento lidí žije v chudobě, v nevyhovujících hygienických podmínkách, značný počet obyvatel trpí podvýživou, mnozí akutním hladem.	0	3	0
V současnosti stojí v čele boje proti terorismu a za obhajobu hodnot západní civilizace.	0	0	3
Islámští fundamentalisté organizují teroristické akce proti turistům, místním úřadům i proti prostým občanům.	0	0	3
Oblast je dlouhodobě postižena suchem a tamní obyvatelé trpí podvýživou a hladem.	0	2	3

Výkonost ekonomiky se však nelepší, takže značný počet obyvatel trpí podvýživou a hladem.	0	2	3
Celkem	0	16	45

Název: Ekologie a životní prostředí

Autor: Pavel Červinka a kol.

Stránkový rozsah: 120 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2005

ISBN: 80-86034-63-1

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 27 472/2005-23 dne 8.9.2005

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Zavlečené druhy pak mohou způsobit velké škody. Takovým příkladem je dovezení králíku do Austrálie. Ti se zde přemnožili, začali vytlačovat původní faunu a způsobili velké hospodářské a ekologické škody.	3	0	0
Velkým problémem současnosti je pokles biodiverzity, respektive úbytek žijících druhů.	0	0	3
Pokud by se spojily vlivy výkyvu klimatu s nepříznivým vlivem rostoucího obsahu skleníkových plynů v atmosféře, může dojít na naší planetě k závažným změnám životního prostředí člověka i dalších organismů.	0	0	3
Silně znečištěné ovzduší má negativní vliv na lidské zdraví.	0	1	3
Vymírají zde (v Aralském jezeře) organismy, především tradiční jeseter, zhoršila se kvalita pitné vody, a tím i zdraví obyvatel. Místní rybáři se již nedokázali uživit a oblast se začala vyliďňovat.	3	1	0
Činností člověka dochází k narušování cyklu uhlíku. To může mít katastrofální vliv na změnu podnebí na Zemi.	0	0	3
Smyvem hnojiv dešťovými srážkami se neúměrně zvyšuje obsah živin ve vodách, což vede k vymírání vodních organismů citlivých na kvalitu vody.	0	0	3
Lesní ekosystém je hlavním zdrojem biodiverzity. Představují ve světovém měřítku její ojedinělý zdroj. Mají však i nejvyšší podíl ohrožených druhů. Příčiny tohoto stavu plynou z lidské aktivity, která vede k odlesňování, přeměna lesů na zemědělskou půdu, fragmentaci biotopů a invazi nepůvodních druhů.	0	0	3
Těžbou dochází k úbytku půdy, likvidaci původních biotopů, poškození zemědělského, lesního a vodního hospodářství, likvidace sídel, ke zhoršení ekologických podmínek, vytváření antropogenního reliéfu.	0	0	3
Negativním doprovodným jevem závlahového zemědělství je zasolení půd.	0	0	3
Problémy, které se týkají celého světa, ohrožují samostatnou existenci člověka a podílejí se na snižování biologické rozmanitosti. Označujeme je jako globální problémy lidstva.	0	0	3
Celkem	6	2	27

Název: Hospodářský zeměpis. Regionální aspekty světového hospodářství

Autor: Vladimír Baar

Stránkový rozsah: 112 stran

Vydání: 1. vydání, Praha 2002

ISBN: 80-86034-50-X

Doložka MŠMT: Schválilo MŠMT ČR c.j. 15000/2001-23 dne 18.4.2002

Sémantická jednotka	Národní p.	humanistický p.	globální p.
Rychlé odlesňování tropických deštných lesů se stalo ostře sledovaným problémem ekologů z celého světa. Varovné prognózy o možných výrazných změnách světového klimatu v důsledku dlouhodobého úbytku lesních ploch zatím nejsou v praxi akceptovány.	0	0	3
Podpora teroristické organizace Al Kajdá a jeho představitele Usama bin Ládina vedla k protiteroristickému vojenskému zásahu USA a dalších zemích k ofenzivě protitalibánské opozice.	3	0	0
Kurdská oblast tak zůstává ohniskem neklidu, které negativně ovlivňuje její celkový rozvoj i ekonomickou spolupráci sousedních států.	3	0	0
Nejtragičtější je masové šíření nemoci AIDS, která v některých zemích zasáhla až čtvrtinu populace.	0	3	0
Problémem Nigérie je přelidnění na jihu země, kde se město a rychle rozrůstají na statisícové aglomerace bez dostatečné infrastruktury a sociálního zabezpečení.	3	1	0
Chudoba a přelidnění měst je líhní pro organizovaný zločin.	0	0	3
Komunistický režim přežil rozpad SSSR a zakonzervoval nejdopornější formu komunismu založenou na úplné kontrole jednotlivce a jeho podřízení státu.	3	1	0
Celkem	12	5	6